

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ทหารซึ่งเปรียบเสมือนรี้ของชาตินั้น ได้อยู่คู่บ้านคู่มืองไทยมาอย่างยาวนาน เพื่อการป้องกันและสร้างสถานะความมั่นคงของประเทศ รัฐจำเป็นต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรักษาเอกราชและผลประโยชน์ของชาติ กองทัพบกไทย มีบทบาทภารกิจหลักในการปกป้องรักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน นอกเหนือจากนั้น ยังมีหน้าที่ในการร่วมปฏิบัติงานเพื่อสานต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่างๆ ตามพระราชดำริ อันมีมาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ความเป็นสถาบันทหารของกองทัพบกไทยในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ความเป็นทหารอาชีพอย่างแท้จริง ประกอบกับการพัฒนาทั้งองค์กรและบุคลากร เพื่อให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศนั้น ได้เริ่มจางหายไป (วิสัยทัศน์กองทัพบก, 2553 :ออนไลน์) ซึ่งความเป็นทหารอาชีพนั้น มีนัยที่แตกต่างจากการเป็นแค่ผู้มีอาชีพเป็นทหาร อันหมายถึงความเป็นมืออาชีพของผู้ถืออาวุธที่แสดงถึงความมีอำนาจในตัวเอง แต่อำนาจของทหารที่สังคมมอบให้ เช่น อำนาจในการเกณฑ์ การระดมพล จึงต้องตามติดมาด้วยหน้าที่ และความรับผิดชอบ อาชีพทหารจึงมีเอกลักษณ์พิเศษกว่าอาชีพอื่นๆ ตรงที่ทหารเป็นกลุ่มชนถืออาวุธ มีเครื่องแบบ มียศ มีระบบอาวุโสรักหมู่คณะ และมีวินัยที่เคร่งครัดอย่างหรือ ขายความบังเหียง แต่อาชีพทหารนั้น เป็นเสมือนการขายที่อุทิศได้แม้แต่ชีวิต (คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณทหารอาชีพ, 2553 :ออนไลน์)

สังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งกระแสทางสังคมที่กดดัน การเปลี่ยนแปลง และสิ่งกระตุ้นต่างๆ ทำให้มีทหารจำนวนหนึ่งไม่สามารถทนต่อความกดดันและสิ่งยั่วยุเหล่านั้นได้ จึงเลือกที่จะเดินออกนอกเส้นทางของการเป็นทหารอาชีพไปสู่การเป็นแค่ผู้มีอาชีพเป็นทหาร บางรายเลือกที่จะเข้าสู่เส้นทางของการเมือง ธุรกิจ หรือแม้กระทั่งการร่วมเป็นกลุ่มอิทธิพลต่างๆ ซึ่งการกระทำของทหารที่ไม่ได้เป็นทหารอาชีพย่อมส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อสถาบันทหาร ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลให้ทหารบางนายหันเหออกจากเส้นทางของการเป็นทหารอาชีพนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่ตัวทหารเอง ขาดการได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่ดีพอ ทำให้ขาดจิตสำนึกในการเป็นทหาร ขาดการจงใจในการดำรงไว้ซึ่งความเป็นทหารอาชีพ ส่งผลให้ขาดความกระตือรือร้น และเกิดความเบื่อหน่ายในการปฏิบัติภารกิจในที่สุด (งานสารสนเทศ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 16, 2550: ออนไลน์) นอกจากนี้ ทหารยังเป็นอาชีพที่จะต้องปฏิบัติภารกิจอันเสี่ยงต่อภัย

อันตราย มีพื้นที่เป้าหมายที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมากภายใต้ขีดจำกัดของกำลังพลและงบประมาณ รวมทั้งความยากลำบากนานปีในการปฏิบัติงาน ดังเช่น กองพลทหารม้าที่ 18 ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความเป็นอธิปไตย ความสงบเรียบร้อย การปราบปราม การลักลอบขนยาเสพติด ตามแนวตะเข็บชายแดน ซึ่งล้วนเป็นพื้นที่ที่เป็นอันตรายต่อชีวิตเป็นอย่างยิ่ง จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติการกิจให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เพื่อชีวิตของทหารเอง และความเป็นอธิปไตย อีกทั้งความสุขสงบของประเทศไทย (เกียรติประวัติกองพันทหารม้าที่ 18, 2552: ออนไลน์) แต่เมื่อใดที่ ทหารขาดจิตสำนึกในการเป็นทหาร คล้อยตามต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การถาโถมของกระแสทางสังคมต่าง ๆ กอปรกับอิทธิพลตามแนวความคิดสังคมนิยมที่เน้นคุณค่าของวิชาชีพที่ปริมาณ และเงินตรา และสิ่งล่อใจอื่นๆ แล้ว ทหารที่ขาดความอดทนและซื่อสัตย์ จึงหันเหออกจากเส้นทางของทหารอาชีพในที่สุด

ทหารในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน อันเป็นพื้นที่บริเวณแนวชายแดนทิศตะวันตกของประเทศไทยที่ติดต่อกับประเทศพม่า ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็ถือเป็นหนึ่งในกองกำลังทหารของชาติไทยที่ต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องใช้ความอดทนในการปฏิบัติงานเนื่องจากข้อจำกัดในด้านภูมิประเทศและภูมิอากาศ แต่ก็ไม่อาจทำให้ย่อท้อ แต่กลับทำให้ทหารในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง มีขวัญและกำลังใจ เนื่องด้วยได้รับสิทธิด้านกำลังพลที่ได้รับมากกว่าทหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในที่ตั้งปกติ เช่น มีการได้รับสวัสดิการเบี่ยงเลียงสนาม ได้รับเวลาราชการทวีคูณ ได้รับสิทธิเป็นทหารผ่านศึกได้ปฏิบัติงานสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ การส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของทหารในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะทำให้ทหารสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจำเป็นต้องศึกษาเรื่องความสุขในการปฏิบัติงานของทหาร เนื่องจากอาชีพทหาร ถือเป็นอาชีพที่ต้องทำงานอย่างหนัก ต้องเสียสละเวลาส่วนตัว มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตลอดเวลา รวมถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้เสมอ

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้รับราชการปฏิบัติงานอันมีภารกิจและความรับผิดชอบในส่วนข้าราชการทหาร จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสุขในการทำงานของทหารปฏิบัติหน้าที่ ณ โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้ผลการศึกษาความสนใจที่จะศึกษา ความสุขในการทำงานของทหารปฏิบัติหน้าที่ ณ โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอ

ปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะนำไปเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนาการทำงานของทหารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของทหารปฏิบัติหน้าที่ ณ โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของทหารปฏิบัติหน้าที่ ณ โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.3 ประโยชน์จากการศึกษา

1.3.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของทหารปฏิบัติหน้าที่ ณ โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.3.2 ทำให้ทราบถึงระดับความสุขในการทำงานของทหาร ในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.3.3 สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลศึกษาไปใช้พัฒนาต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

ความสุขในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบหรือเป็นสุขจากงานที่ได้ทำ หรือเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงาน หรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงาน ตามแนวคิดของบริษัท iOpener ในประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขในการทำงานประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ผลงาน (Contribution) ความเชื่อมั่น (Conviction) วัฒนธรรมองค์กร (Culture) ความผูกพันต่องาน (Commitment) และความมั่นใจ (Confidence) ซึ่งทั้งหมดนี้จะเชื่อมโยงไปถึงความสุขในการทำงาน และการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นในภาพรวม คือความภาคภูมิใจ (Pride) ความไว้วางใจ (Trust) และการได้รับการยอมรับ (Recognition) และสามารถพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะในการทำงานให้ถึงจุดสูงสุดได้ (Achieving your potential)

ทหารปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง นายทหารในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 144 ราย (กองทัพภาคที่ 3 โดย กองพลพัฒนาที่ 3, ธันวาคม: 2553)

โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคองหมายถึง หมู่บ้านยามชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณพิกัด LB 9986 ระวัง 4648 IV หมู่ที่ 12 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,300 เมตร ห่างจากแนวชายแดนประมาณ 500 เมตร